

24.11.2020

Asia/7

§ 690 Pyöräilybarometri 2020

HEL 2020-011094 T 08 00 00

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunta päätti merkitä tiedoksi tutkimuksen, jossa on selvitetty helsinkiläisten pyöräilytottumuksia ja asennetta pyöräliikenteen edistämistä kohtaan sekä pyöräilevien asukkaiden käsityksiä pyöräilyolosuhteista.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli liikennetutkija Eeva Kostiainen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Eeva Kostiainen, liikennetutkija, puhelin: 310 37099
eeva.kostiainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Pyöräilybarometri 2020

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Tutkimuksen mukaan asukkaat tukevat edelleen vahvasti Helsingin tavoitetta edistää pyöräilyä ja parantaa pyöräilyoloja: 94 % aikuisväestöstä suhtautuu myönteisesti pyöräilyn edistämiseen. Valtaosa pyörällä säännöllisesti liikkuvista asukkaista (89 %) on tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä Helsinkiin pyöräilykaupunkina. Tyytyväisyys pyöräilyn turvallisuuteen ja sujuvuuteen on hieman kasvanut. Kaupungin pyöräilyyn tekemät panostukset näkyvät kasvaneena tyytyväisyytenä etenkin pyöräilyliikenteen talvihoitoon, ajomukavuuteen ja siihen, miten pyöräilijöiden ja jalankulkijoiden väylät on erotettu toisistaan.

Pyöräilykokemukseen vaikuttavista asioista eniten tyytymättömyyttä herättävät pyöräväylien työmaa-aikaiset poikkeusjärjestelyt sekä risteysalueiden järjestelyt pyöräilijöille. Käsitys työmaa-aikaisten poikkeusjärjestelyiden toteutuksesta ei ole parantunut viime vuosien aikana. Myös pyöräilyn sujuvuudessa ja etenkin turvallisuudessa on vielä parannettavaa. Tutkimuksen mukaan juuri sujuvuutta parantamalla voidaan parhaiten vaikuttaa pyöräilijöiden käsitykseen Helsingistä pyöräilykaupunkina. Useampi kuin joka viides pyörää käyttävistä kokee turvattomuutta liikkuaan pyörällä Helsingissä.

Helsingiläisten pyörällä liikkumista voidaan lisätä panostamalla pyörien pysäköintipaikkojen turvallisuuteen sekä pyöräväyläverkon kattavuuteen ja yhtenäisyyteen. Myös parannukset pyöräilyn turvallisuuteen ja parannukset pyöräilijöiden risteysalueiden järjestelyihin auttaisivat Helsinkiä sen tavoitteessa olla hyvä pyöräilykaupunki kaikille asukkailleen.

Tutkimuksen mukaan 58 % Helsingin aikuisväestöstä liikkuu pyörällä vähintään kerran viikossa lumettomana aikana. Osuus on pysynyt jokseenkin samana vuoteen 2018 verrattuna. Sen sijaan aiempaa harvemmat liikkuvat pyörällä päivittäin ja työmatkojen osuus kaikista pyörällä tehdyistä matkoista on laskenut. Koronaepidemiolla ja siihen liittyvillä rajoituksilla ja suosituksilla on todennäköisesti ollut jonkin verran vaikutusta ihmisten liikkumiseen tutkimusajankohtana etenkin työmatkaliikenteen osalta. Helsingin aikuisväestöstä 13 % liikkuu pyörällä ympäri vuoden. Osuus on hienoisessa nousussa.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää helsinkiläisten pyöräilytottumuksia ja asenteita pyöräliikenteen edistämistä kohtaan sekä mitata pyöräilyolosuhteiden kehittymistä Helsingissä. Lisäksi saatiin taustatietoa pyörällä liikkuvista helsinkiläisistä. Tutkimus on osa laajempaa pyöräilynedistämishjelmaan liittyvää pyöräilyn seurannan kokonaisuutta. Nyt toteutettu pyöräilybarometri on jatkoa vuosina 2014, 2016 ja 2018 toteutetuille tutkimuksille. Tutkimus on tarkoitus toistaa jatkossakin pääpiirteittäin saman sisältöisenä kahden vuoden välein. Näin pyöräilyolosuhteiden laadun kehitystä voidaan luotettavasti seurata. Tutkimuksesta saadaan tietoa myös pyöräilyn edistämishjelman toimenpiteiden vaikutuksista ja tavoitteiden toteutumisesta.

Tutkimuksen kohderyhmänä oli Helsingin 18–74 vuotta täyttänyt väestö. Kyselyn painopiste oli pyöräilevissä asukkaissa siten, että valtaosa kysymyksistä kohdistettiin vain pyöräilijöille. Tutkimuksessa pyöräilijäksi määriteltiin asukas, joka käyttää polkupyörää vähintään kerran viikossa lumettomana aikana.

Asukkaita haastateltiin yhteensä 2004. Otos muodostettiin satunnais-poimintana puhelinnumeromassasta postinumeroalueittain. Haastatte-luja tehtäessä noudatettiin otoskehikkoa, jossa oli määritelty haastatte-lumäärät sukupuolen ja ikäryhmän mukaan alueittain. Aluekiintiönä oli jako kantakaupunkiin ja esikaupunkialueeseen. Tutkimuksen aineisto kerättiin puhelinhaastatteluin elokuussa viikoilla 33–35. Tutkimuksen toteutti Otantatutkimus Oy.

Koronavirusepidemialla ja siihen liittyvillä rajoituksilla ja suosituksilla on todennäköisesti ollut vaikutusta ihmisten liikkumiseen ja tutkimuksen tuloksiin vuonna 2020.

Raportti on liitteenä 1.

Tutkimuksen tulokset

Tutkimuksen mukaan 58 % Helsingin aikuisväestöstä liikkuu pyörällä vähintään kerran viikossa lumettomana aikana. Osuus on pysynyt jokseenkin samana vuoteen 2018 verrattuna (59 %). Helsingin aikuisväes-töstä 13 % liikkuu pyörällä ympäri vuoden. Osuus on lähes sama kuin kaksi vuotta sitten (12 %), mutta hienoisessa nousussa.

Pyöräilevissä helsinkiläisissä on hieman keskimääräistä enemmän 25–49-vuotiaita, ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita, työllisiä, opiskelijoita sekä vastaajia, joiden taloudessa on kouluikäisiä lapsia. Pyöräilijöistä noin neljännes käyttää päivittäin joukkoliikennettä ja yhtä moni päivittäin autoa. Etäisyys päivittäiseen aktiviteettiin vaikuttaa jonkin verran pyörän käyttöön niin, että pyöräilijöiden osuus on keskimää-räistä suurempi silloin, kun etäisyys on 3–10 kilometriä. Kantakaupun-gissa ja esikaupungissa pyöräilijöiden osuus on kuitenkin sama. Pyö-räilijöitä on kaikissa tuloluokissa, mutta 40 000–60 000 euroa vuodessa ansaitsevien keskuudessa hieman keskimääräistä enemmän.

Aiempaa pienempi osuus helsinkiläisistä, 35 %, liikkuu pyörällä päivit-täin tai lähes päivittäin, kun osuus vuonna 2018 oli 41 %. Koronavirus-epidemialla ja siihen liittyvillä rajoituksilla ja suosituksilla on todennä-köisesti ollut jonkin verran vaikutusta ihmisten liikkumiseen tutkimusa-jankohtana, etenkin työmatkaliikenteen osalta. Yleisin matkan tarkoitus pyöräillessä on edelleen työ- tai opiskelumatka (43 % pyörällä tehdyistä matkoista), mutta osuus on laskenut vuodesta 2018 (50 %), samalla kun vapaa-ajan matkojen ja kuntoilun osuus on kasvanut. Päivittäin au-tolla kulkevien osuus pyöräilijöissä on pysynyt ennallaan, mutta joukko-liikennettä päivittäin käyttävien osuus on laskenut. Pyörän käyttöä pe-rustellaan tavallisimmin liikkumismuodon kätevyydellä, mutta myös sen myönteistä vaikutusta terveyteen ja fyysiseen kuntoon pidetään tärkeä-nä.

Tutkimusajankohtana vallitsevaan koronatilanteeseen liittyen kaikilta vastaajilta kysyttiin, onko koronaepidemiolla ollut vaikutusta heidän pyörällä liikkumiseensa. Lähes joka kolmas (30 %) ilmoitti pyörän käytönsä lisääntyneen (10 % selvästi, 20 % jonkin verran). Selvästi pienempi osuus vastaajista arvioi vähentäneensä pyörällä liikkumistaan (7 %). Tutkimuksen mukaan koronatilanne on saanut jo ennestäänkin pyörällä liikkuvia lisäämään pyöräilyä, mutta innostanut myös joitain uusia käyttäjiä. Pyöräilijöistä lähes puolet (46 %) on lisännyt korona-aikana pyörän käyttöään, kun harvemmin (kuin kerran viikossa lumetomana aikana) pyöräilevien keskuudessa osuus on 7 %.

Tutkimuksen mukaan Helsingin asukkaat tukevat edelleen vahvasti kaupungin tavoitetta edistää pyöräilyä ja parantaa pyöräilyoloja: 94 % aikuisväestöstä suhtautuu myönteisesti pyöräilyn edistämiseen. Pyöräilevien asukkaiden mielestä Helsinki on melko hyvä pyöräilykaupunki ja tyytyväisyys on pysynyt samalla tasolla vuoteen 2018 verrattuna. Pyörää käyttävistä asukkaista 89 % on tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä Helsinkiin pyöräilykaupunkina. Näkemys pyöräilyn turvallisuudesta ja sujuvuudesta Helsingissä on edelleen hieman parantunut. Pyöräilyä Helsingissä melko sujuvaksi tai sujuvaksi luonnehtivien osuus (87 %) on kasvanut vuodesta 2014 (79 %) lähtien pyörää käyttävien asukkaiden keskuudessa. Tutkimuksen mukaan juuri sujuvuutta parantamalla voidaan parhaiten vaikuttaa pyöräilijöiden käsitykseen Helsingistä pyöräilykaupunkina. Pyöräilyn Helsingissä turvallisena tai melko turvallisena kokevien osuus (78 %) on niin ikään kasvanut vuodesta 2014 (71 %) lähtien.

Tyytyväisimpiä pyöräilyn olosuhteisiin liittyvistä asioista pyöräilevät asukkaat ovat pyörävylien hoitoon muina vuodenaikoina kuin talvella (97 % tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä), pyöräilyn ajomukavuuteen (77 % tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä) sekä mahdollisuuksiin yhdistää pyöräilyä ja joukkoliikennettä samalla matkalla (69 % tyytyväisiä tai melko tyytyväisiä). Kaupungin viime aikaiset panostukset pyöräilyyn näkyvät kasvaneena tyytyväisyytenä etenkin pyörävylien talvihoitoon (tyytyväisten ja melko tyytyväisten osuus on kasvanut 7 %-yksikköä), pyöräilyn ajomukavuuteen (+6 %-yksikköä) ja siihen, miten pyöräilijöiden ja jalankulkijoiden väylät on erotettu toisistaan (+ 4 %-yksikköä) edelliseen tutkimusvuoteen 2018 nähden.

Pyöräilykokemukseen vaikuttavista asioista eniten tyytymättömyyttä herättävät edelleen pyörävylien työmaa-aikaiset poikkeusjärjestelyt (57 % tyytymättömiä tai melko tyytymättömiä) sekä uutena kysyty risteysalueiden järjestelyt pyöräilijöille (46 % tyytymättömiä tai melko tyytymättömiä). Käsitys työmaa-aikaisten poikkeusjärjestelyiden toteutuksesta ei ole parantunut viime vuosien aikana. Myös pyöräilyn sujuvuudessa ja etenkin turvallisuudessa on vielä parannettavaa. Edelleen 22

% pyörää käyttävistä kokee turvattomuutta liikkua pyörällä Helsingissä. Naiset ja yli 50-vuotiaat kokevat pyöräilyn keskimääräistä turvattommaksi. Kantakaupungin asukkaat ovat yleisesti ottaen tyytymättömämpiä pyöräilyolosuhteisiin kuin esikaupungeissa asuvat.

Helsingiläisten pyörällä liikkumista voidaan kyselyn mukaan lisätä ennen kaikkea panostamalla pyörien pysäköintipaikkojen turvallisuuteen. Pyöräilijöillä tehokkaimmiksi keinoiksi lisätä pyöräilyä pysäköintipaikkojen turvallisuuden lisäksi olivat parannukset pyöräväyläverkon kattavuuteen ja yhtenäisyyteen sekä pyöräilijöiden risteysalueiden järjestykseen. Harvoin tai ei lainkaan pyöräilevien pyörällä liikkumista voitaisiin puolestaan lisätä pysäköintipaikkojen turvallisuuden parantamisen lisäksi panostamalla pyöräilyn turvallisuuteen ja risteysalueiden järjestykseen.

Sähköavusteisten pyörien (3 %) ja tavarapyörien (2 %) käyttö on edelleen verrattain vähäistä. Helsingiläisistä 12 % harkitsee sähköavusteisen pyörän ostamista. Osuudet ovat samat kuin kaksi vuotta sitten. Helsingin yhteiskäyttöisiä sähköpotkulautoja on kokeillut useampi kuin joka viides asukas (22 %). Aktiivisten käyttäjien osuus on kuitenkin vielä melko alhainen: 3 % käyttää sähköpotkulautaa vähintään kerran viikossa ja 6 % muutaman kerran kuukaudessa.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Eeva Kostiainen, liikennetutkija, puhelin: 310 37099
eeva.kostiainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Pyöräilybarometri 2020

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano